

<i>Rodzaj dokumentu:</i>	Zasady oceniania rozwiązań zadań
<i>Egzamin:</i>	Egzamin maturalny Test diagnostyczny
<i>Przedmiot:</i>	Język angielski
<i>Poziom:</i>	Poziom podstawowy
<i>Formy arkusza:</i>	MJAP-P0-100, MJAP-P0-200, MJAP-P0-400, MJAP-P0-660, MJAP-P0-Q00, MJAP-PO-Z00
<i>Data publikacji dokumentu:</i>	14 grudnia 2022 r. (wersja 1)

Zasady oceniania zadań zamkniętych oraz zadań otwartych krótkiej odpowiedzi

Zadania zamknięte

1 pkt – poprawna odpowiedź.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadania otwarte sprawdzające znajomość środków językowych

W zadaniach otwartych sprawdzających znajomość środków językowych wymagana jest pełna poprawność gramatyczna i ortograficzna.

Zadanie otwarte sprawdzające rozumienie tekstów pisanych

1. Odpowiedź musi być komunikatywna dla odbiorcy, zgodna z poleceniem oraz musi wskazywać, że zdający zrozumiał tekst.
2. O ile zasady oceniania określone dla danego zadania nie stanowią inaczej, odpowiedź nie jest akceptowana, jeśli zdający:
 - popełnia błędy, które
 - zmieniają znaczenie wyrazu, np. *a training curse* zamiast *a training course* w zadaniu 5.5.
 - powodują, że użyty wyraz nie byłby rozumiany przez odbiorcę jako wyraz, którym zdający powinien uzupełnić tekst, np. *train* w zadaniu 5.5.
 - powodują, że odpowiedź jest niejasna, dwuznaczna lub wieloznaczna.
 - używa zapisu odzwierciedlającego brzmienie wyrazu zamiast zapisu w poprawnej formie ortograficznej, np. *tajm* zamiast *time* w zadaniu 5.4.
 - udziela odpowiedzi, która:
 - nie jest wystarczająco precyzyjna, np. *walker* zamiast *dog walker* w zadaniu 5.6.
 - nie łączy się logicznie i/lub nie jest spójna z fragmentami tekstu otaczającymi lukę; nie jest logiczną odpowiedzią na pytanie, np. *help your dog* zamiast *make friends* w zadaniu 5.7.
 - udziela dwóch odpowiedzi, z których jedna jest poprawna, a druga – błędna, np. *vet and dog walker* zamiast *dog walker* w zadaniu 5.6.
 - podaje poprawną odpowiedź, ale uzupełnia ją elementami, które nie są zgodne z tekstem, np. *time limit* zamiast *time* w zadaniu 5.4.
 - udziela odpowiedzi w innym języku niż wymagany w danym zadaniu, np. *zaprzyjaźnić się* zamiast *make friends* w zadaniu 5.7.
3. Jeżeli lukę należy uzupełnić liczebnikiem, numerem telefonu, godziną lub wyrazem/wyrazami o wysokiej frekwencji w języku angielskim, wówczas wymagana jest pełna poprawność zapisu.
4. Jeżeli lukę należy uzupełnić wyrazem/wyrazami o niskiej frekwencji w języku angielskim, dopuszczalne są błędy językowe i/lub ortograficzne, o ile nie zakłócają komunikacji, a odpowiedź wskazuje, że zdający zrozumiał tekst.
5. Jeżeli lukę należy uzupełnić dłuższym fragmentem tekstu lub zadanie wymaga odpowiedzi pełnym zdaniem, kluczowe jest przekazanie komunikatu.

Uwaga!

1. W zasadach oceniania rozwiązań zadań ustalanych dla konkretnych zadań w arkuszu egzaminacyjnym mogą zostać określone wyjątki od powyższych zasad, np. dopuszczające uzgodniony katalog błędów w przypadku danego wyrazu.
2. Akceptowane są również odpowiedzi nieujęte w zasadach oceniania, jeżeli są merytorycznie poprawne i spełniają wszystkie warunki zadania.

Rozumienie ze słuchu

Zadanie 1.

Zadanie	Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024 ¹		Poprawna odpowiedź
	Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe	
1.1.	II. Rozumienie wypowiedzi. <i>Zdający rozumie wypowiedzi ustne o umiarkowanym stopniu złożoności, wypowiedziane w naturalnym tempie, w standardowej odmianie języka [...].</i>	II.5) Zdający znajduje w wypowiedzi określone informacje.	F
1.2.			F
1.3.			T
1.4.			T
1.5.			F

Zadanie 2.

Zadanie	Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024		Poprawna odpowiedź
	Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe	
2.1.	II. Rozumienie wypowiedzi. <i>Zdający rozumie wypowiedzi ustne o umiarkowanym stopniu złożoności, wypowiedziane w naturalnym tempie, w standardowej odmianie języka [...].</i>	II.2) Zdający określa główną myśl wypowiedzi [...].	D
2.2.		II.3) Zdający określa intencje nadawcy/autora wypowiedzi.	C
2.3.		II.7) Zdający wyciąga wnioski z informacji zawartych w wypowiedzi.	E
2.4.		II.2) Zdający określa główną myśl wypowiedzi [...].	F
2.5.		II.3) Zdający określa intencje nadawcy/autora wypowiedzi.	A

¹ Dz.U. 2022, poz. 1246.

Zadanie 3.

Zadanie	Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024		Poprawna odpowiedź
	Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe	
3.1.	II. Rozumienie wypowiedzi. <i>Zdający rozumie wypowiedzi ustne o umiarkowanym stopniu złożoności, wypowiedziane w naturalnym tempie, w standardowej odmianie języka [...].</i>	II.7) Zdający wyciąga wnioski z informacji zawartych w wypowiedzi.	A
3.2.		II.3) Zdający określa intencje nadawcy/autora wypowiedzi.	C
3.3.		II.5) Zdający znajduje w wypowiedzi określone informacje.	C
3.4.		II.5) Zdający znajduje w wypowiedzi określone informacje.	A
3.5.		II.5) Zdający znajduje w wypowiedzi określone informacje.	B

Rozumienie tekstów pisanych**Zadanie 4.**

Zadanie	Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024		Poprawna odpowiedź
	Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe	
4.1.	II. Rozumienie wypowiedzi. <i>Zdający rozumie [...] wypowiedzi pisemne o umiarkowanym stopniu złożoności [...].</i>	III.1) Zdający określa główną myśl [...] fragmentu tekstu.	D
4.2.			F
4.3.			B
4.4.			A

Zadanie 5.

Zadanie	Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024		Poprawna odpowiedź
	Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe	
5.1.	II. Rozumienie wypowiedzi. <i>Zdający rozumie [...] wypowiedzi pisemne o umiarkowanym stopniu złożoności [...].</i>	III.8) Zdający odróżnia informacje o faktach od opinii.	C
5.2.		III.4) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	B
5.3.		III.3) Zdający określa kontekst wypowiedzi.	D

Zadanie	Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024		
	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe	
5.4.	II. Rozumienie wypowiedzi. <i>Zdający rozumie [...] wypowiedzi pisemne o umiarkowanym stopniu złożoności [...].</i>	VIII.2) Zdający przekazuje w języku obcym nowożytnym [...] informacje sformułowane w tym języku obcym.	III.7) Zdający wyciąga wnioski wynikające z informacji zawartych w tekście.
5.5.	V. Przetwarzanie wypowiedzi. <i>Zdający zmienia formę przekazu [...] pisemnego [...].</i>		III.4) Zdający znajduje w tekście określone informacje.
5.6.	I. Znajomość środków językowych.		
5.7.	<i>Zdający posługuje się dość bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].</i>		

Uszczegółowienia do zadania 5.

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź.

Zad.	Odpowiedź oczekiwana	Przykłady odpowiedzi akceptowalnych
5.4.	time	patience / years
5.5.	(a) trainig session / course	a training centre a lesson/class a special course
5.6.	dog walker	person
5.7.	make friends	make a friend / make friendship / feel safe

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zad.	Przykłady odpowiedzi niepoprawnych	Uzasadnienie
5.4.	money	odpowiedź niezgodna z tekstem
	czasu	odpowiedź w innym języku niż wymagany w zadaniu (wymagany język angielski)
	times	odpowiedź nie pasuje do otoczenia luki (błąd zmieniający znaczenie wyrazu)
	problems	odpowiedź nie pasuje do otoczenia luki
5.5.	a centre	odpowiedź niewystarczająco precyzyjna
	a vet	odpowiedź niezgodna z tekstem
	a dog training session	odpowiedź przekracza dopuszczalny limit wyrazów
5.6.	trainer	odpowiedź niezgodna z tekstem
	friend	odpowiedź nie pasuje do otoczenia luki
	children	odpowiedź niezgodna z tekstem
5.7.	be happy	odpowiedź niezgodna z tekstem
	zdobyć przyjaciół	odpowiedź w innym języku niż wymagany w zadaniu (wymagany język angielski)
	help your dog	odpowiedź niezgodna z tekstem

Zadanie 6.

Zadanie	Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024		Poprawna odpowiedź
	Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe	
6.1.	II. Rozumienie wypowiedzi. <i>Zdający rozumie [...] wypowiedzi pisemne o umiarkowanym stopniu złożoności [...].</i>	III.4) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	B
6.2.		III.4) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	B
6.3.			B
6.4.		III.4) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	C
6.5.		III.7) Zdający wyciąga wnioski wynikające z informacji zawartych w tekście.	D

Zadanie 7.

Zadanie	Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024		Poprawna odpowiedź
	Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe	
7.1.	II. Rozumienie wypowiedzi. <i>Zdający rozumie [...] wypowiedzi pisemne o umiarkowanym stopniu złożoności [...].</i>	III.5) Zdający rozpoznaje związki między poszczególnymi częściami tekstu.	E
7.2.			B
7.3.			A
7.4.			C

Znajomość środków językowych

Zadanie 8.

Zadanie	Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024		Poprawna odpowiedź
	Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe	
8.1.	I. Znajomość środków językowych.	I. Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	B
8.2.	<i>Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].</i>		C
8.3.	<i>Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].</i>		C

Zadanie 9.

Zadanie	Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024		Poprawna odpowiedź
	Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe	
9.1.	I. Znajomość środków językowych.	I. Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	C
9.2.	<i>Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].</i>		B
9.3.			A
9.4.			C

Zadanie 10.

Zadanie	Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024		Poprawna odpowiedź
	Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe	
10.1.	I. Znajomość środków językowych.	I. Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	<i>can/could/may/might/should/must</i>
10.2.	<i>Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].</i>		<i>to</i>
10.3.	<i>Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].</i>		<i>part</i>

Zadanie 11.

Zadanie	Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024		Poprawna odpowiedź
	Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe	
11.1.	I. Znajomość środków językowych.	I. Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	<i>What would you do</i>
11.2.	<i>Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].</i>		<i>will try to help</i>
11.3.	<i>Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].</i>		<i>as/so easy/simple as</i>

Wypowiedź pisemna

Zadanie 12.

Właśnie spędzasz wakacje pracując jako wolontariusz/wolontariuszka w ogrodzie zoologicznym. Na forum internetowym ogrodu zoologicznego, w którym pracujesz:

- **napisz, dlaczego zdecydowałeś(-aś) się zostać wolontariuszem/wolontariuszką w zoo**
- **poinformuj, co należy do Twoich obowiązków w ramach wolontariatu**
- **zrelacjonuj nietypowe wydarzenie, które miało miejsce podczas wykonywania przez Ciebie jednego z zadań jako wolontariusz/wolontariuszka**
- **zachęć inne osoby do dołączenia do zespołu wolontariuszy w zoo i poinformuj, jakie warunki trzeba spełnić, żeby zostać wolontariuszem/wolontariuszką w tym zoo.**

Ogólne wymagania egzaminacyjne

- I. Znajomość środków językowych.
Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].
- III. Tworzenie wypowiedzi.
Zdający samodzielnie tworzy [...] proste, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne [...].
- IV. Reagowanie na wypowiedzi.
Zdający [...] reaguje w formie prostego tekstu pisanego w typowych sytuacjach [...].
- V. Przetwarzanie wypowiedzi.
Zdający zmienia formę przekazu [...] pisemnego [...].

Szczegółowe wymagania egzaminacyjne

- I. Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].
- V.2) Zdający opowiada o czynnościach, doświadczeniach i wydarzeniach z przeszłości i teraźniejszości.
- V.10) Zdający przedstawia sposób postępowania (np. [...] określa zasady).
- VII.3) Zdający [...] przekazuje informacje i wyjaśnienia.
- VII.5) Zdający wyraża i uzasadnia swoje upodobania, preferencje, intencje i pragnienia.
- VII.8) Zdający [...] zachęca [...].
- VIII.3) Zdający przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje sformułowane w języku polskim.

Każda wypowiedź jest oceniana przez egzaminatora w następujących kryteriach:

- treść
- spójność i logika wypowiedzi
- zakres środków językowych
- poprawność środków językowych.

Treść

W ocenie treści bierze się najpierw pod uwagę, do ilu podpunktów polecenia zdający się odniósł w swojej wypowiedzi, a następnie, ile z tych podpunktów rozwinął w zadowalającym stopniu. Za wypowiedź przyznaje się od 0 do 5 punktów, zgodnie z poniższą tabelą.

Do ilu podpunktów zdający się odniósł?	Ile podpunktów rozwinął?				
	4	3	2	1	0
4	5 pkt	4 pkt	3 pkt	2 pkt	2 pkt
3		3 pkt	3 pkt	2 pkt	1 pkt
2			2 pkt	1 pkt	1 pkt
1				1 pkt	0 pkt
0					0 pkt

Przykładowo: za wypowiedź, w której zdający odniósł się do 2 podpunktów i oba rozwinął, przyznaje się 2 punkty.

Uszczegółowienia dotyczące oceniania treści

- W ocenie treści egzaminator kieruje się:
 - nadrzędnymi zasadami dotyczącymi sposobu oceniania wypowiedzi podanymi w punktach 2–17 poniżej oraz ustaleniami przyjętymi w danej sesji egzaminacyjnej dla konkretnego zadania
 - w razie wątpliwości – rozważeniem następujących kwestii:
 - w jakim stopniu jako odbiorca czuje się poinformowany w zakresie kluczowego elementu podpunktu polecenia?
 - w jaki sposób zdający realizuje dany podpunkt, np. za pomocą ilu zdań i jakich, za pomocą ilu czasowników/określników, jak złożona jest wypowiedź, jak wiele szczegółów przekazuje?
- Należy uznać, że zdający **nie odniósł się** do danego podpunktu polecenia, jeśli
 - nie realizuje tego podpunktu lub
 - realizuje go w sposób niekomunikatywny.
- Należy uznać, że zdający **odniósł się** do danego podpunktu polecenia, jeśli
 - realizuje go w sposób komunikatywny, ale w minimalnym stopniu, np.
 - napisz, dlaczego zdecydowałeś(-aś) się zostać wolontariuszem/ wolontariuszką w zoo**
I decided to take this job because I need some experience. (jedno odniesienie)
 - rozbudowuje minimalną realizację podpunktu o dodatkową, komunikatywną informację, np. *I decided to be a volunteer because I always loved animals and I want to help them.* (dwa odniesienia).
- Należy uznać, że zdający **rozwinął** dany podpunkt polecenia, jeśli odniósł się do niego w sposób bardziej szczegółowy, tzn. w realizacji podpunktu można wyodrębnić:
 - przynajmniej trzy komunikatywne, minimalne odniesienia, np.
 - poinformuj, co należy do Twoich obowiązków w zoo w ramach wolontariatu**
I have to wash the animals, feed them and clean the cages.
 - jedno lub dwa bardziej rozbudowane, komunikatywne odniesienia, np.

- My duty is to take photos of newly born animals and upload them to the zoo website.*
5. W przypadku podpunktów polecenia, które składają się z dwóch członów
- a. jeśli zdający w minimalnym stopniu nawiązał do jednego członu, a drugiego nie zrealizował, należy uznać, że odniósł się do danego podpunktu
 - b. jeśli zdający nawiązał do obydwu członów w minimalnym stopniu, należy uznać, że odniósł się do danego podpunktu
 - c. jeśli zdający rozbudował swoją wypowiedź tylko w zakresie jednego członu, a drugiego nie zrealizował, należy uznać, że odniósł się do danego podpunktu
 - d. jeśli zdający odniósł się do obydwu członów i przynajmniej jeden z nich przedstawił w sposób bardziej szczegółowy, należy uznać, że rozwinął wypowiedź.
6. Wyrażenia takie jak np. *give food, offer help, look after the animals, need help, work with animals* traktowane są jako jedno odniesienie się do podpunktu polecenia.
7. Realizacja podpunktu polecenia za pomocą synonimicznych wyrazów/wyrażeń lub wzajemnie wykluczających się wyrazów/wyrażeń, lub za pomocą równorzędnych wyrazów/wyrażeń jest traktowana jako jedno odniesienie, np.
- **zrelacjonuj nietypowe wydarzenie, które miało miejsce podczas wykonywania przez Ciebie jednego z zadań jako wolontariusz/wolontariuszka**
I was really scared and frightened when I saw the crocodile had escaped.
8. Pospolite modyfikatory takie jak np. *very, a little, some, much, many* oraz zaimki nie są traktowane jako kolejne odniesienie do danego podpunktu polecenia.
9. Nazwy własne nie są traktowane jako kolejne odniesienie do danego podpunktu polecenia, chyba że w wyraźny sposób wnoszą dodatkowe informacje.
10. Realizację poszczególnych podpunktów polecenia ocenia się w całej wypowiedzi; odniesienia do tego samego podpunktu polecenia mogą wystąpić w różnych częściach pracy.
11. Ten sam fragment tekstu nie może być traktowany jako realizacja dwóch różnych podpunktów polecenia, np.
- **zrelacjonuj nietypowe wydarzenie, które miało miejsce podczas wykonywania przez Ciebie jednego z zadań jako wolontariusz/wolontariuszka**
 - **poinformuj, co należy do Twoich obowiązków w zoo w ramach wolontariatu**
One day I had to take a donkey for a walk.
12. Jeśli zdający traktuje poszczególne podpunkty polecenia jak zadawane pytania i tworzy wypowiedź przez odpowiadanie na te pytania, nie dbając o precyzyjne przekazanie informacji wymaganych w każdym podpunkcie polecenia, prowadzi to do obniżenia punktacji za treść oraz może powodować obniżenie punktacji za spójność i logikę wypowiedzi.
13. Jeżeli zdający realizuje podpunkt polecenia w sposób niestandardowy, budzący wątpliwość, to wymagany jest w wypowiedzi element, który wskazuje, że informacja dotyczy danego podpunktu polecenia i jest logicznie uzasadniona.
14. Jeżeli zdający realizuje podpunkt polecenia, ale komunikacja jest znacznie zaburzona na skutek użycia niewłaściwej struktury leksykalno-gramatycznej, podpunkt rozwinięty traktowany jest jako podpunkt, do którego zdający tylko się odniósł, a podpunkt, do którego zdający się odniósł, jako niezrealizowany.
15. Dopuszcza się udzielenie przez zdającego wymijającej odpowiedzi, np. *Nie wiem, kiedy... / Nie wiem, co... / Nie wiem, dlaczego...*, jeśli odpowiedź taka spełnia warunki polecenia. Nie akceptuje się odpowiedzi nienaturalnych w danej sytuacji komunikacyjnej, np.

- **zachęć inne osoby do dołączenia do zespołu wolontariuszy w zoo i poinformuj, jakie warunki trzeba spełnić, żeby zostać wolontariuszem/wolontariuszką w tym zoo.**

I don't know what you can do to become a volunteer.

16. Jeżeli zdający realizuje kluczowy fragment wypowiedzi w języku polskim, uznaje się realizację podpunktu polecenia za niekomunikatywną, np.

- **poinformuj, co należy do Twoich obowiązków w zoo w ramach wolontariatu**

I have to opiekować się the animals.

17. Jeżeli zdający używa języka polskiego we fragmencie wypowiedzi, który nie jest kluczowy do realizacji polecenia, fragment w języku polskim nie jest brany pod uwagę w ocenie treści, np.

- **poinformuj, co należy do Twoich obowiązków w zoo w ramach wolontariatu**

I have to give animals food three times dziennie.

Zadanie 12.

Właśnie spędzasz wakacje pracując jako wolontariusz/wolontariuszka w ogrodzie zoologicznym. Na forum internetowym ogrodu zoologicznego, w którym pracujesz:

- napisz, dlaczego zdecydowałeś(-aś) się zostać wolontariuszem/wolontariuszką w zoo
- poinformuj, co należy do Twoich obowiązków w ramach wolontariatu
- zrelacjonuj nietypowe wydarzenie, które miało miejsce podczas wykonywania przez Ciebie jednego z zadań jako wolontariusz/wolontariuszka
- zachęć inne osoby do dołączenia do zespołu wolontariuszy w zoo i poinformuj, jakie warunki trzeba spełnić, żeby zostać wolontariuszem/wolontariuszką w tym zoo.

Hi, everyone! I'm spending my summer holidays volunteering at the zoo.

- napisz, dlaczego zdecydowałeś(-aś) się zostać wolontariuszem/wolontariuszką w zoo

VII.3) Zdający [...] przekazuje informacje i wyjaśnienia.

VII.5) Zdający wyraża i uzasadnia swoje upodobania, preferencje, intencje i pragnienia.

Należy uznać każdą komunikatywną odpowiedź, w której zdający podaje przynajmniej jeden **powód** lub **cel** podjęcia pracy jako wolontariusz/wolontariuszka w zoo. Powód lub cel może dotyczyć na przykład:

- realizacji własnych zainteresowań, preferencji, upodobań, intencji, spędzania wolnego czasu, np. *I love spending a lot of time with animals.* („odniósł się”)
- nabycia nowych umiejętności, np.: *It will help me to build new skills.* („odniósł się”) *Being a volunteer can open me the door to many job opportunities.* („odniósł się”)
- zawarcia nowych znajomości, pracy w zespole, np.: *It gives me a chance to work with animal lovers.* („odniósł się”) *Thanks to it I have a chance to make friends;* („odniósł się”)
- chęci udzielania pomocy, np. *I want to give my time to help the animals.* („odniósł się”)
- osób i/lub wydarzeń, które miały wpływ na podjęcie przez zdającego decyzji o zostaniu wolontariuszem w zoo, np. *When I saw the zoo's poster, I decided to do it.* („odniósł się”)

Spójniki *so*, *because* nie są wymagane, jeśli z wypowiedzi jasno wynika, że podane uzasadnienie jest naturalnym powodem podjęcia pracy jako wolontariusz w zoo, np. *I know that working as a volunteer I can learn new skills.* („odniósł się”)

Jeżeli zdający podaje informacje, które mogłyby uzasadniać, dlaczego podjął pracę jako wolontariusz w zoo, ale z wypowiedzi nie wynika to jednoznacznie, oraz zdający nie użył spójnika *so/because*, to taka realizacja tego podpunktu polecenia kwalifikowana jest na poziom niższy.

Jeżeli zdający przedstawia fakty/dane/szczegóły dotyczące zoo i/lub okoliczności rozpoczęcia wolontariatu, to taka wypowiedź nie jest realizacją tego podpunktu polecenia, ALE może być traktowana jako element rozwijający, **pod warunkiem**, że zdający realizuje kluczowy element polecenia, np. *In this zoo there are more than 2000 animals.* („nie

odniósł się”), ALE *In this zoo there are more than 2000 animals and working with them makes me happier and healthier.* („odniósł się i rozwinął”)

Powód podjęcia pracy jako wolontariusz w zoo nie musi być wyrażony w czasie przeszłym.

nie odniósł się	odniósł się	odniósł się i rozwinął
The zoo is very big.	I decided to do this because I'd rather do something useful than stay at home.	I do it because I like nature and animals. Besides, I've always loved visiting zoos.
I really don't know why.	It will teach me to be more patient.	I really want to do something good for the world and also I am planning to become a vet.

• **poinformuj, co należy do Twoich obowiązków w ramach wolontariatu**

V.2) Zdający opowiada o czynnościach, doświadczeniach [...] z teraźniejszości.

VII.3) Zdający [...] przekazuje informacje i wyjaśnienia.

Należy uznać każdą komunikatywną odpowiedź, w której zdający przedstawia przynajmniej jeden konkretny **obowiązek** związany z pracą wolontariusza w zoo. Obowiązek może dotyczyć na przykład:

- pomocy pracownikom zoo, np. *I help the zoo staff with their duties.* („odniósł się”)
- czynności, które zdający wykonuje, zajmując się zwierzętami i/lub terenem zoo, np.: *I prepare food for variety of animals; I clean the tigers' cages.* („odniósł się”)
- usług dla zwiedzających, np.: *I'm a visitor assistant; I help people by answering any questions they have.* („odniósł się i rozwinął”)
- udział w akcjach promocyjnych zoo, np. *I help to organize special events at the zoo.* („odniósł się”) *My role is to take photos and post them on the website of the zoo.* („odniósł się i rozwinął”)
- przestrzegania regulaminu pracy, np. *I have to work in the zoo once a week for 8 hours.* („odniósł się”)

Nie jest wymagany szczegółowy opis obowiązków.

Jeżeli zdający przedstawia swoje opinie, wrażenia, emocje dotyczące swoich obowiązków w zoo, to taka realizacja tego podpunktu polecenia może być traktowana jako element rozwijający, **pod warunkiem**, że zdający realizuje kluczowy element polecenia, np.: *My duties are not very hard.* („nie odniósł się”), ALE *My duties are not very hard. I just have to give the animals water and food.* („odniósł się i rozwinął”)

Jeżeli zdający realizując ten podpunkt polecenia, pisze tylko o obowiązkach innych osób, to taka realizacja tego podpunktu polecenia kwalifikowana jest na poziom niższy, np. *My friends look after sick animals.* (O→NO)

Nie akceptuje się odpowiedzi, w której zdający

→stwierdza tylko, że ma dużo obowiązków, nie przedstawiając żadnego z nich, np. *I have a lot of duties; I'm very busy at work.*

– informuje, że nie wie, jakie są jego obowiązki np. *I don't know what exactly I have to do.*

nie odniósł się	odniósł się	odniósł się i rozwinął
I am very busy when I am there.	I'm responsible for delivering food.	My duty in the zoo is to look after parrots. I feed them and play with them.
Working there is very interesting.	I have lots of things to do helping zoo workers.	As a volunteer I have to do lots of things: I help to organize charity events and distribute leaflets about our zoo.

- zrelacjonuj nietypowe wydarzenie, które miało miejsce podczas wykonywania przez Ciebie jednego z zadań jako wolontariusz/wolontariuszka

V.2) Zdający opowiada o czynnościach, doświadczeniach i wydarzeniach z przeszłości [...].

VII.3) Zdający [...] przekazuje informacje i wyjaśnienia.

Należy uznać każdą komunikatywną odpowiedź, w której zdający przedstawia/opisuje nietypowe wydarzenie i/lub problem, które miały miejsce w trakcie wykonywania przez niego zadań jako wolontariusz. Nietypowe wydarzenie może dotyczyć na przykład:

- zwierząt w zoo, np. *One day I was asked to walk a donkey.* („odniósł się”)
- osób zwiedzających / pracowników zoo / wolontariuszy, np. *Last week a visitor was robbed.* („odniósł się”)
- warunków pogodowych, np. *One day the storm destroyed the roof and some animals got injured.* („odniósł się i rozwinął”)
- awarii, np. sprzętu/urządzeń *One day the ticket machine broke and people couldn't enter the zoo. They were furious.* („odniósł się i rozwinął”)
- imprez organizowanych na terenie zoo, np. *On World Giraffe Day, a group of teenagers came to the zoo to play board games in front of giraffes.* („odniósł się i rozwinął”)

Nie jest wymagane poinformowanie, że nietypowe wydarzenie miało miejsce w trakcie wykonywania przez zdającego jednego z zadań w ramach wolontariatu, **pod warunkiem**, że z kontekstu pracy wynika, że miało ono miejsce w zoo, kiedy zdający był tam obecny.

Samo poinformowanie, że (na terenie zoo) miało miejsce nietypowe wydarzenie i/lub pojawił się problem nie jest realizacją tego podpunktu polecenia oraz nie jest elementem rozwijającym, np. *One day something unusual happened.* („nie odniósł się”)

Informacje o okolicznościach pojawienia się nietypowego wydarzenia, mogą być traktowane jako element rozwijający, **pod warunkiem**, że zdający realizuje kluczowy element tego polecenia, np. *While I was feeding the animals / Last weekend a monkey threw a banana at me.* („odniósł się i rozwinął”)

Przedstawienie opinii/wrażeń/reakcji zdającego na fakt pojawienia się nietypowego wydarzenia/problemu może być traktowane jako element rozwijający ten podpunkt polecenia, **pod warunkiem**, że zdający realizuje kluczowy element polecenia, np. *One day I was scared because one of the bears was missing.* („odniósł się i rozwinął”)

Wymagane jest użycie **czasu przeszłego**. Jeśli zdający realizuje ten podpunkt polecenia w czasie teraźniejszym i/lub wskazuje że jest to stałe lub powtarzające się wydarzenie/problem, to taka realizacja tego podpunktu polecenia kwalifikowana jest na poziom niższy, np. *But there is one problem. Every Monday there is no food to feed animals.* (R→O)

nie odniósł się	odniósł się	odniósł się i rozwinął
There was a big problem.	While watering plants I heard someone singing.	While watering plants I noticed a singer preparing for a concert. It was an unforgettable day.
All finished well.	One day when I was at the zoo a storm started.	I couldn't deliver food because my car was broken. The animals were hungry.

- zachęć inne osoby do dołączenia do zespołu wolontariuszy w zoo i poinformuj, jakie warunki trzeba spełnić, żeby zostać wolontariuszem/wolontariuszką w tym zoo.

V.10) Zdający przedstawia sposób postępowania (np. [...] określa zasady).
VII.8) Zdający [...] zachęca [...].

Ten podpunkt polecenia jest **dwuczłonowy**. Aby odpowiedź zdającego mogła być uznana za rozwiniętą, wymagane jest odniesienie się do jego obydwu członów (zachęcenie innych osób do dołączenia do zespołu wolontariuszy w zoo i poinformowanie jakie warunki trzeba spełnić, żeby zostać wolontariuszem w tym zoo) oraz przedstawienie jednego z nich w sposób bardziej szczegółowy, np. *If you are over 18, why don't you join our volunteer team? It's a great way to learn and get some experience of working with animals.* („odniósł się i rozwinął”)

Jeżeli zdający w minimalnym stopniu nawiązał **tylko** do jednego członu, tj.:

- zachęcił inne osoby do dołączenia do zespołu wolontariuszy, np. *I encourage you to help animals in our zoo.* (nawiązanie do pierwszego członu, drugi niezrealizowany) ALBO
- poinformował, jakie warunki trzeba spełnić, żeby zostać wolontariuszem, np. *To join us you only need to make a phone call.* (nawiązanie do drugiego członu, pierwszy niezrealizowany),

wówczas uznaje się, że odniósł się do tego podpunktu polecenia.

Jeżeli zdający rozbudował swoją wypowiedź **tylko** w zakresie jednego członu, a drugiego nie zrealizował, np.

- *When you become a volunteer, you will have a healthy life and gain more energy. You won't regret it!* (rozbudowana zachęta do dołączenia do zespołu wolontariuszy w zoo)
- *To join our zoo volunteering program you have to contact us. You don't need to have references or come to the interview.* (rozbudowana informacja o tym jakie warunki trzeba spełnić, żeby zostać wolontariuszem w tym zoo),

wówczas uznaje się, że odniósł się do tego podpunktu polecenia.

Akceptowane są różne sposoby wyrażenia zachęty do zostania wolontariuszem. Nie jest wymagane użycie wyrazów *zachęcać*, *zachęta*.

Zaproponowanie innym osobom dołączenia do zespołu wolontariuszy jest akceptowane jako zachęta, np. *Why don't you become a volunteer?*

Nie akceptuje się odpowiedzi, w której zdający zniechęca do podjęcia pracy w zoo jako wolontariusz, np. *If I were you, I would never decide to work in a zoo as a volunteer.*

nie odniósł się	odniósł się	odniósł się i rozwinął
Volunteering is not easy. You don't have to do it.	Please consider helping wildlife and join us.	You must become one of us. You will only need to complete an application form and wait for the interview.
Why don't you talk to me?	If you want to work at the zoo, you have to be fit.	Come to us. I'm sure you'll be satisfied. You only have to talk to the boss.

Spójność i logika wypowiedzi

W ocenie spójności i logiki wypowiedzi bierze się pod uwagę, czy i w jakim stopniu wypowiedź jest klarowna, funkcjonuje jako całość dzięki jasnym powiązaniom (np. leksykalnym, gramatycznym) wewnątrz zdań oraz między zdaniami lub akapitami i nie zawiera fragmentów, które są sprzeczne z ogólnie przyjętymi zasadami rozumowania.

2 pkt	Wypowiedź jest w całości spójna i logiczna zarówno na poziomie poszczególnych zdań, jak i całego tekstu LUB w wypowiedzi występują sporadyczne usterki w spójności i/lub logice.
1 pkt	Wypowiedź zawiera dość liczne usterki w spójności/logice na poziomie poszczególnych zdań i/lub całego tekstu.
0 pkt	Wypowiedź jest w znacznej mierze niespójna/nielogiczna; zbudowana jest z fragmentów trudnych do powiązania w całość

Jeśli w pracy występuje dłuższy fragment tekstu (np. 1–2 zdania), który jest niejasny/niekomunikatywny, przyznaje się 1 punkt. Jeśli takich fragmentów jest więcej lub są one dłuższe, przyznaje się 0 punktów.

Dodatkowe uwagi dotyczące oceniania spójności i logiki wypowiedzi

- Zaburzenie spójności i/lub logiki może wynikać np. z:
 - braku połączenia wypowiedzi piszącego z podanym początkiem, np.
Hi, everyone!
I'm spending my summer holidays volunteering at the zoo. How are you? I hope you are better now.
 - braku połączenia między częściami tekstu, np. odwoływanie się do czegoś, co nie jest wcześniej wspomniane
 - nieuzasadnionego użycia czasowników w różnych czasach gramatycznych (przeskakiwania z jednego czasu gramatycznego na inny)
 - błędów językowych i/lub ortograficznych, które powodują zakłócenie komunikacji, np. sprawiają, że odbiorca gubi się, czytając tekst.
 - przytoczenia argumentu, który jest sprzeczny z ogólnie przyjętymi zasadami rozumowania (jeśli nie ma w pracy żadnego uzasadnienia/kontekstu tłumaczącego taką właśnie realizację danego podpunktu).
- Zdający nie musi realizować podpunktów polecenia w kolejności, w jakiej są wymienione w zadaniu. Sama zmiana kolejności nie może być podstawą do obniżenia punktacji za spójność i logikę wypowiedzi.
- Brak podziału na akapity nie prowadzi automatycznie do obniżenia punktacji za spójność i logikę wypowiedzi.
- Brak powiązania między rozwinięciem napisanym przez zdającego, a zdaniem wprowadzającym i/lub kończącym podanym w arkuszu może być podstawą do obniżenia punktacji za spójność i logikę wypowiedzi.
- Jeżeli w pracy nie są zaznaczone żadne błędy w spójności/logice, należy przyznać 2 punkty w tym kryterium.
- Jako usterki w spójności/logice egzaminator oznacza te fragmenty, w których gubi się czytając tekst. Błędy językowe i ortograficzne mogą powodować zaburzenie spójności

- i logiki, ale wiele zależy od kontekstu wypowiedzi. Ten sam błąd może w mniejszym lub większym stopniu zaburzać zrozumienie tekstu. Może on wpływać na ocenę spójności i logiki i/lub przekazania komunikatu.
7. Błędy logiczne mogą często wynikać z niewystarczającego kontekstu w treści pracy, braku kluczowego elementu do uzasadnienia stwierdzenia, które samo w sobie jest sprzeczne z zasadami logiki.
 8. Wyrazy napisane po polsku lub w języku innym niż język egzaminu egzaminator zaznacza jako błędy w spójności, jeśli w znacznym stopniu utrudniają zrozumienie komunikatu. Jeśli komunikacja nie jest zaburzona, podkreśla je jedynie jako błędy językowe.
 9. Jeśli praca (lub jej obszerne fragmenty) jest w znacznej większości niespójna/ niekomunikatywna/niezrozumiała dla odbiorcy, egzaminator może zaznaczyć całość pracy (lub dany fragment) „pionową falą” na marginesie i nie podkreślać poszczególnych zaburzeń. Jednocześnie w takiej pracy oznacza się błędy.

Zakres środków językowych

W ocenie zakresu środków językowych bierze się pod uwagę zróżnicowanie środków leksykalnych oraz struktur gramatycznych użytych w wypowiedzi.

3 pkt	szeroki zakres środków językowych; liczne precyzyjne sformułowania
2 pkt	zadowalający zakres środków językowych; oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań
1 pkt	ograniczony zakres środków językowych; głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości
0 pkt	bardzo ograniczony zakres środków językowych; wyłącznie najprostsze środki językowe ALBO zakres środków językowych uniemożliwiający zdającemu zrealizowanie polecenia

Praca może otrzymać liczbę punktów wskazaną w tabeli, jeśli spełnia wszystkie wymagania określone dla danej kategorii punktowej. Jeśli spełnia je tylko częściowo, jest kwalifikowana na poziom niższy, np. praca, która charakteryzuje się szerokim zakresem leksyki, ale zadowalającym zakresem struktur gramatycznych, otrzymuje 2 punkty.

Pod pojęciem „szeroki zakres środków językowych” użytych w pracy rozumie się zróżnicowane środki leksykalno-gramatyczne na poziomie B1 (lub wyższym), które umożliwiają zdającemu swobodne i precyzyjne zrealizowanie polecenia.

Pod pojęciem „zadowalający zakres środków językowych” użytych w pracy rozumie się środki leksykalno-gramatyczne na poziomie B1, które umożliwiają zdającemu w miarę swobodne i precyzyjne zrealizowanie polecenia.

Pod pojęciem „ograniczony zakres środków językowych” użytych w pracy rozumie się mało zróżnicowane środki leksykalno-gramatyczne, często poniżej poziomu B1, które umożliwiają zdającemu zrealizowanie polecenia, ale wypowiedzi brakuje precyzji i użyte zostały głównie proste środki językowe.

Pod pojęciem „bardzo ograniczony zakres środków językowych” użytych w pracy rozumie się środki leksykalno-gramatyczne znacznie poniżej poziomu B1, które umożliwiają zdającemu zrealizowanie polecenia, ale wypowiedzi brakuje precyzji i użyte zostały jedynie najprostsze środki językowe.

Pod pojęciem „precyzyjne sformułowania” rozumie się wyrażanie myśli z wykorzystaniem słownictwa swoistego dla tematu i unikanie wyrazów o wysokim stopniu pospolitości, takich jak *good, nice, interesting*, stosowanie typowych dla danego języka związków wyrazowych oraz struktur gramatycznych precyzyjnie pasujących do danej sytuacji komunikacyjnej (np. *heavy traffic* zamiast *many cars on the road*; *There is a book on the table* zamiast *On the table is a book*).

Do zakresu środków językowych zalicza się środki leksykalne oraz struktury gramatyczne użyte poprawnie lub z drobnymi błędami, np. ortograficznymi, pod warunkiem że zdający stosuje te struktury odpowiednio do sytuacji komunikacyjnej, a kontekst, w którym ich użyto, jest jasny i zrozumiały dla odbiorcy, np. *The book was written in the 19th century*.

Poprawność środków językowych

W ocenie poprawności środków językowych bierze się pod uwagę błędy gramatyczne, leksykalne i ortograficzne oraz ich wpływ na komunikatywność wypowiedzi.

2 pkt	• brak błędów • nieliczne błędy niezakłócające komunikacji lub sporadycznie zakłócające komunikację
1 pkt	• liczne błędy niezakłócające komunikacji lub czasami zakłócające komunikację • bardzo liczne błędy niezakłócające komunikacji
0 pkt	• liczne błędy często zakłócające komunikację • bardzo liczne błędy czasami lub często zakłócające komunikację

W ocenie poprawności środków językowych bierze się pod uwagę orientacyjny stosunek liczby błędów do długości tekstu stworzonego przez zdającego (nie ma potrzeby liczenia wyrazów i błędów). „Liczne” błędy w przypadku tekstu bardzo krótkiego to nie to samo, co „liczne” błędy w przypadku tekstu dłuższego.

Oznaczanie błędów w wypowiedziach pisemnych

Błędy oznacza się tylko w wypowiedzi zdającego stosując oznaczenia podane w tabeli; nie oznacza się rodzaju błędu na marginesie.

RODZAJ BŁĘDU	SPOSÓB OZNACZENIA	PRZYKŁAD
błąd językowy (leksykalny, gramatyczny)	podkreślenie linią prostą	Marek <u>lubić</u> czekoladę.
błąd językowy spowodowany brakiem wyrazu	znak √ w miejscu brakującego wyrazu	Marek √ czekoladę.
błąd ortograficzny	otoczenie wyrazu kołem	Słońce <u>gżeje</u> .
błąd językowy i ortograficzny w jednym wyrazie	podkreślenie linią prostą i otoczenie kołem	Słońce <u>gzać</u> w lecie.
błędy w spójności / logice	podkreślenie linią falistą	Założyłem kurtkę <u>bo było gorąco</u> .

Błędy ortograficzne zmieniające znaczenie wyrazu są traktowane jako błędy językowe i oznaczane podkreśleniem wyrazu linią prostą.

Nie oznacza się błędów interpunkcyjnych.

Usterki w spójności i logice występujące pomiędzy akapitami mogą być zaznaczane „pionową falą” na marginesie.

Uwagi dodatkowe

1. Wypowiedź jest oceniana na 0 punktów w każdym kryterium, jeżeli jest:
 - nieczytelna LUB
 - całkowicie niezgodna z poleceniem LUB
 - niekomunikatywna dla odbiorcy LUB
 - odtworzona z podręcznika lub innego źródła (nie jest wówczas uznawana za wypowiedź sformułowaną przez zdającego).
2. Praca napisana niesamodzielnie, np. zawierająca fragmenty odtworzone z podręcznika lub innego źródła, w tym internetowego, lub przepisane z arkusza egzaminacyjnego lub od innego zdającego, jest powodem do unieważnienia części pisemnej egzaminu z języka obcego. W przypadku stwierdzenia podczas przeprowadzania egzaminu lub podczas sprawdzania pracy egzaminacyjnej niesamodzielnego rozwiązywania przez zdającego zadań zawartych w arkuszu egzaminacyjnym dyrektor komisji okręgowej, w porozumieniu z dyrektorem Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, unieważnia zdającemu część pisemną egzaminu maturalnego z danego przedmiotu.
3. Jeżeli praca zawiera fragmenty na zupełnie inny temat, wyuczone na pamięć lub fragmenty całkowicie nienawiązujące do polecenia, a jednocześnie zaburzające spójność i logikę tekstu, są one otaczane kołem i nie są brane pod uwagę przy liczeniu wyrazów i ocenie środków językowych i poprawności środków językowych.
4. Jeżeli wypowiedź zawiera **60** wyrazów lub mniej, jest oceniana wyłącznie w kryterium treści. W pozostałych kryteriach przyznaje się 0 punktów. W takich pracach nie oznacza się błędów.
5. Jeżeli za wypowiedź przyznano 0 punktów w kryterium treści, we wszystkich pozostałych kryteriach przyznaje się również 0 punktów. W takich pracach oznacza się błędy.
6. Jeżeli za wypowiedź przyznano 1 punkt w kryterium treści, we wszystkich pozostałych kryteriach można również przyznać maksymalnie po 1 punkcie. W takich pracach oznacza się błędy.
7. W ocenie poprawności środków językowych nie bierze się pod uwagę błędów ortograficznych w wypowiedziach zdających, którym przyznano takie dostosowanie warunków przeprowadzania egzaminu, zgodnie z *Komunikatem dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej w sprawie szczegółowych sposobów dostosowania warunków i form przeprowadzania egzaminu maturalnego* w danym roku szkolnym. Błąd ortograficzny zmieniający znaczenie wyrazu w pracy dyslektyków to błąd językowy. Jest on brany pod uwagę w ocenie poprawności środków językowych.
8. Zdający może używać oryginalnej pisowni w obcojęzycznych nazwach geograficznych, nazwach obiektów sportowych, gazet, zespołów muzycznych, programów telewizyjnych, tytułach, pod warunkiem że podaje wyjaśnienie w języku egzaminu, tak aby informacja była komunikatywna dla odbiorcy. Z tekstu musi wynikać, że jest mowa o gazecie, filmie, grupie muzycznej itd. lub musi wystąpić określenie *film*, *band*, np. *film* „M jak miłość”, „*Świat Dysku*” *magazine*.
Jeżeli zdający podaje nazwę w języku innym, niż zdawany i nie podaje objaśnienia, całe wyrażenie jest podkreślane linią prostą i traktowane jako jeden błąd językowy, np. *I read Nowe Horyzonty*. – 1 błąd językowy. Oprócz tego całe wyrażenie podkreślane jest linią falistą i traktowane jako błąd w spójności. Jeśli użycie tej nazwy jest kluczowe dla realizacji polecenia, ta informacja nie jest uwzględniana w ocenie treści.
9. Zabronione jest pisanie wypowiedzi obraźliwych, wulgarnych lub propagujących postępowanie niezgodne z prawem. W przypadku takich wypowiedzi zostanie podjęta

indywidualna decyzja dotycząca danej pracy, np. nie zostaną przyznane punkty za zakres środków językowych oraz za poprawność środków językowych lub cała wypowiedź nie będzie podlegała ocenie.

Uwagi dotyczące zasad liczenia wyrazów w wypowiedziach zdających

1. Liczone są wyrazy oddzielone spacją, np. *at home* (2 wyrazy), *for a change* (3 wyrazy), 1789 (1 wyraz), 10.01.2020 (1 wyraz), 10 September (2 wyrazy)
2. Jako **jeden** wyraz liczone są
 - formy skrócone (*don't, can't, isn't, haven't* itd.)
 - wyrazy łączone dywizem, np. *well-built, twenty-four*,
 - oznaczenia, symbole literowe, bez względu na liczbę liter, np. *SMS/sms*,
 - adres mailowy lub internetowy oraz numer telefonu,
3. Cyfry rzymskie traktuje się jak pozostałe cyfry i liczby.
4. Podpis XYZ nie jest uwzględniany w liczbie wyrazów.
5. Nie uznaje się i nie uwzględnia w liczbie wyrazów symboli graficznych używanych w Internecie (np. „buźki”).
6. Bierze się pod uwagę wyrazy w języku innym niż język egzaminu, np. *I read Nowe Horyzonty* – 4 wyrazy.